ons kenmerk 25.076127
Portefeuillehouder L.I. Bentvelzen

Rijswijk

Beleidsthema
Gezondheid en zorg

De Raad

Doel raadsinformatiebrief
Informeren door college

Betreft Resultaten ETHOS telling Regio Haaglanden

Datum

1. Inleiding

Op 8 april 2025 vond in de gemeenten Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar en Zoetermeer de ETHOS telling plaats. In deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de resultaten en de vervolgstappen naar aanleiding hiervan. Gelijktijdig worden de gemeenteraden van de andere gemeenten in de regio geïnformeerd. De volledige rapportage is als bijlage toegevoegd. In deze raadsinformatiebrief delen we resultaten en vervolgens de concrete acties en vervolgstappen. Dit doen we per onderwerp allereest regionaal, omdat het een regionale telling betreft, en daarna lokaal.

2. Kern informatie

Wat is de ETHOS telling?
De ETHOS telling is een onderzoek dat dak- en thuisloosheid in brede zin in kaart brengt. Het doel van de ETHOS telling is om inzicht te krijgen in verborgen daklоosheid, zodat gemeenten en regio's in beleid en aanpak hier beter op kunnen inspelen. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van de ETHOS-Light definitie. Dat betekent dat niet alleen klassieke vormen van daklоosheid, zoals mensen die in de openbare ruimte of in de maatschappelijke opvang verblijven, maar ook verborgen dak- en thuisloosheid in beeld wordt gebracht. Hierbij kan het gaan om mensen die bij gebrek aan passende huisvesting bijvoorbeeld een beroep moeten doen op vrienden of bekenden of tijdelijk op een vakantiepark wonen. Bij de telling wordt uitgegaan van de feitelijke, onwenselijke leefsituatie van iemand op dat moment, de telling is dus een momentopname. Met deze bredere definitie valt de uitkomst van de ETHOS telling hoger uit dan de cijfers waar we tot nu toe rekening mee hielden.

De telling is dit jaar voor het eerst uitgevoerd in onze regio en ook voor het eerst in G4-gemeenten. Tegelijk is ook een telling uitgevoerd in Amsterdam. Met ongeveer 100 verschillende partijen zijn op 8 april zo veel mogelijk (verborgen) dak- en thuisloze personen in onze regio in beeld gebracht.

De resultaten van de ETHOS telling
Uitkomsten regionaal
Uit de telling blijkt dat er in onze regio 7201 personen dak- of thuisloos zijn, bijna 1% van het aantal inwoners. Hieronder worden de meest opvallende uitkomsten uit onze regio toegelicht:

Grote diversiteit aan dak- en thuisloze personen in verschillende leefsituaties
De resultaten van de ETHOS telling laten zien dat er een grote diversiteit is in de mensen die dak- of thuisloos zijn. Er zijn uiteenlopende leefsituaties in kaart gebracht en de groep blijkt heel verschillend. Zo is één derde van het totale aantal vrouw en gaat het om mensen in verschillende leeftijdscategorieën.

Verborgen dak- en thuisloosheid
Veruit de meeste personen die geteld zijn verblijven in een niet-conventionele woonruimte (23%) of bij familie, vrienden of derden (38%). Dit laat zien dat de groep mensen waar we het hier over

hebben diverser is dan de klassieke vorm van dakloosheid in de openbare ruimte of in de noodopvang. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat personen die in het kader van noodopvang door de gemeenten tijdelijk in hotels worden opgevangen ook in categorie 5 (niet-conventionele woonruimte) zijn meegeteld, omdat de feitelijke leefsituatie leidend is bij het ETHOS-onderzoek. Die groep is dus wel degelijk in beeld.

Kinderen en jongeren
Van de getelde dak- en thuisloze personen zijn er 1.112 kinderen jonger dan 18 jaar. Het aantal getelde kinderen is hoger dan waar we regionaal tot nu toe van uit zijn gegaan. Dat komt mogelijk omdat bij de ETHOS telling ook verbogen dakloosheid in beeld is gebracht, bijvoorbeeld bij een tijdelijk verblijf bij familie of vrienden. Dat is waarschijnlijk een situatie die vaak van toepassing is op minderjarige kinderen
In de rapportage staat dat er vijf minderjarige kinderen geteld zijn die verblijven in de openbare ruimte in Den Haag. In deze gevallen ging het om kinderen in een gezin, dus niet alleenstaand. Naar aanleiding van de resultaten is er direct onderzoek gedaan door gemeente Den Haag onder hun eigen (uitvoerings)diensten en maatschappelijke partners. De telorganisaties en de andere (uitvoerings)diensten geven aan geen concrete signalen van gezinnen in de openbare ruimte te herkennen. We nemen dit signaal als regio wel heel serieus en zijn blijvend alert op signalen van gezinnen in de openbare ruimte.

Verdeling over de regio
Uit de rapportage blijkt duidelijk dat in onze hele regio sprake is van dak- en thuisloosheid. De overgrote meerderheid van de dak- of thuisloze mensen verblijft in de gemeente Den Haag. Dit heeft onder meer te maken met het feit dat Den Haag als centrumgemeente fungeert voor maatschappelijke opvang, Den Haag in de regio een grote stad is die te maken heeft met bijbehorende grootstedelijke problematiek en omdat de meeste voorzieningen zich in Den Haag bevinden en veel dak- en thuisloze mensen uit de regio hiervoor naar Den Haag komen. Niettemin zijn er ook (verborgen) dak- en thuisloze personen in de regiogemeentes geteld en dragen zij ook hier de verantwoordelijkheid om dak- en thuisloosheid in de regio terug te dringen.

Nationaliteit
Niet van elke getelde persoon is de nationaliteit bekend; van bijna een derde van de getelde personen is de nationaliteit onbekend. Van de personen van wie dit wel bekend is, hebben 2820 personen (69%) de Nederlandse nationaliteit, zijn 640 personen (16%) burger van een ander EU-land en 616 personen (15%) burger van een land buiten de EU.

Uitkomsten lokaal in Rijswijk
Op 8 april zijn er in Rijswijk in totaal 94 volwassenen en 60 kinderen geteld die (verborgen) dak- of thuisloos zijn. Uit het onderzoek blijkt dat van de 94 volwassenen het merendeel (53 personen) op dat moment verbleef in een niet-conventionele woonruimte. Dit aantal is goed te verklaren wanneer wij kijken naar de voorzieningen in Rijswijk. In een van onze hotels wordt namelijk tijdelijke noodopvang geboden voor dak- en thuisloze mensen uit de hele regio. Deze zogenoemde hotelplaatsingen zijn in het onderzoek aangemerkt als verblijf in een niet-conventionele woonruimte, aangezien de betreffende personen in een hotel wonen.

De hotelplaatsingen verklaren waarschijnlijk ook het relatief hoge aantal kinderen dat in Rijswijk is geteld. Binnen deze tijdelijke noodopvang worden namelijk voornamelijk gezinnen geplaatst. Ouders met minderjarige kinderen worden zoveel mogelijk in deze hotelopvang ondergebracht, zodat zij hun gezinsleven in zekere mate kunnen behouden. Er leven in Rijswijk geen minderjarige kinderen op straat. De andere kinderen die zijn meegeteld en die niet in het hotel verblijven, verblijven bijvoorbeeld bij vrienden of familie of in een andere vorm van niet-conventionele woonruimte.

In de overige categorieën zijn in Rijswijk relatief weinig dak- en thuisloze personen geteld. Wel is het van belang om te vermelden dat de ETHOS telling een momentopname is. Niet alle Rijswijkse organisaties hadden op 8 april contact met dak- en thuisloze mensen, terwijl zij aangeven dit wel regelmatig te hebben.

Voor onze vervolgstappen maakt het exacte aantal dak- en thuislozen geen verschil. Iedere dakloze is er immers één te veel. Voor ons is het belangrijk om ons te realiseren dat het aantal daadwerkelijke dak- en thuisloze mensen in onze regio groot is, groter dan eerder geteld. Daarom nemen wij in Rijswijk deze

resultaten uiterst serieus en ondernemen wij, naast de huidige inzet, aanvullende acties. Dit doen wij zowel regionaal als lokaal.

a. Gevolgen en/of vervolgtraject

Concrete acties en vervolgstappen
Gemeenten in onze regio werken al samen om dak- en thuisloosheid te voorkomen en om dak- en thuisloze mensen passende opvang te bieden. De uitkomst van de ETHOS telling geeft handvatten om kritisch te kijken naar het huidige beleid, zowel regionaal als lokaal. Het is belangrijk om de mensen in de verschillende ETHOS-light categorieën passend te ondersteunen, om te voorkomen dat hun situatie verder verslechtert en ze uiteindelijk in de opvang of op straat terechtkomen.

Wat doen we regionaal
Een belangrijke oorzaak van dak- en thuisloosheid is het tekort aan passende en betaalbare woonruimte. Dat is -helaas- een landelijk probleem en geldt niet alleen voor dak- en thuisloze mensen; ook andere groepen hebben moeite met het vinden van een woning. Dit probleem is niet eenvoudig op te lossen. Om deze doelgroep passend te ondersteunen moeten we creatief kijken naar wat wél kan. Daarvoor werken we regionaal aan een nieuwe woonzorgvisie, met daarin acties voor alle 'aandachtsgroepen' die het moeilijk hebben op de woningmarkt. Ook zijn we op dit moment als regio bezig met een geactualiseerd uitvoeringsplan op basis van de regiovisie Beschermd wonen en maatschappelijke opvang *'Samen bouwen aan maatschappelijk herstel*'. In dit uitvoeringsplan wordt gewerkt aan concrete maatregelen om dakloosheid te voorkomen en het verbeteren van de ondersteuning als mensen toch dakloos worden. Dat doen we binnen vier thema's: data op orde, preventie, spreiding van voorzieningen en uitstroommogelijkheden.

Wat doen we lokaal in Rijswijk
Naast de regionale maatregelen die wij gezamenlijk met de andere gemeenten in de regio nemen, werken wij in Rijswijk ook actief aan lokale oplossingen. Deze lokale inzet is erop gericht om dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk te voorkomen, en waar dat niet lukt, inwoners snel en passend te ondersteunen.

Woonoplossingen
Dak- en thuisloosheid is in de kern een woonprobleem. Daarom vergroten wij in Rijswijk het aanbod aan passende woonruimte. Met het Thuisfonds – een samenwerking met Kansfonds en Rijswijk Wonen – worden permanente woningen aangekocht volgens het Housing First-principe: eerst een stabiele woning, daarna begeleiding. Voor spoedzoekers en kwetsbare groepen realiseren we flexwoningen, zodat zij tijdelijk veilig kunnen wonen en niet tussen wal en schip belanden. In de lokale Woonzorgvisie hebben we bovendien de ambitie uitgesproken om meer betaalbare en passende woonvormen te realiseren, waaronder convenantwoningen die dit jaar worden uitgebreid met plekken voor de Maatschappelijke Opvang en Housing First. Tot slot zet de Pandbrigade zich in om misstanden in de verhuur te bestrijden, zodat inwoners niet in onveilige of onhoudbare woonsituaties terechtkomen. De acties die we zetten op dit gebied staan niet op zichzelf en worden verankerd in het lokale volkshuisvestingsprogramma.

Hulp bij financiële problemen
Schulden en huurachterstanden zijn vaak de directe aanleiding voor verlies van een woning. Daarom zetten wij stevig in op preventie en begeleiding. Dankzij afspraken met zorgverzekeraars en woningcorporaties signaleren we betalingsachterstanden vroeg, waarna het Vroeg-eropaf-team inwoners snel kan benaderen en ondersteuning kan bieden. Via het Team Schuldhulpverlening en Welzijn Rijswijk helpen we bij het ordenen van financiën, het aanvragen van regelingen en het voorkomen van huisuitzettingen. Daarnaast bieden budgetcoaches en trainingen inwoners de mogelijkheid om meer grip te krijgen op hun inkomen en uitgaven.

Toegang tot ondersteuning
Laagdrempelige toegang tot hulp is essentieel om dak- of thuisloosheid te voorkomen. Daarom hebben we de ambitie om een laagdrempelig contactpunt te realiseren waar inwoners terechtkunnen voor advies, praktische hulp en doorverwijzing naar passende ondersteuning. Wanneer er geen andere oplossingen meer zijn, wordt gezorgd voor een warme overdracht naar de opvang in Den Haag. Via Welzijn Rijswijk en stichting MEE zijn bovendien onafhankelijke

cliëntondersteuners beschikbaar die inwoners persoonlijk hulp bieden en hen helpen hun weg te vinden in het vaak complexe zorg- en ondersteuningslandschap.

Met deze lokale maatregelen zetten wij, aanvullend op de regionale inzet, alles op alles om inwoners perspectief te bieden en het aantal dak- en thuislozen in Rijswijk terug te dringen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

de secretaris,	de burgemeester,
P.M. Schuit	H. Sahin

Bijlage(n):

- Regiorapportage ETHOS telling Haaglanden (Concept) – Corsanummer: 25.076790